

Гончаренко Ірина Василівна
доктор економічних наук, професор,
Миколаївський національний аграрний університет

ОЦІНЮВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Формування об'єднаних територіальних громад посилює значення їх стратегічного розвитку. Реалізація завдання побудови безпечної, успішної, забезпеченої громади потребує неупередженого, об'єктивного оцінювання. У світовій практиці застосовуються десятки інструментів, що в більшій чи меншій мірі дозволяють оцінити різні аспекти функціонування громади, але розробка системи, що найбільш відповідає її унікальним умовам, потребує уважного їх підбору. Широко розповсюдженими є кількісні методи, що базуються на даних, які піддаються обліку та вимірюванню. Наприклад, дані опитування, статистика. Якісні методи спрямовуються на виявлення причин поведінки людини і особливостей прийняття рішень. Поширеними формами є інтерв'ю, фокус-групи, спостереження. Якісні методи традиційно розглядаються як менш жорсткі або "об'єктивні", ніж кількісні. Однак важливість якісного аналізу для такої галузі, як розвиток громади нині широко визнана. Тому у багатьох дослідженнях варто використовувати як якісні, так і кількісні методи.

З точки зору оцінювання стратегій розвитку громади варто проводити дослідження за трьома блоками, де можуть використовуватися як якісні, так і кількісні дані, це: оцінювання потенціалу; вимірювання продуктивності; оцінювання результатів та впливу.

Оцінювання потенціалу передбачає збір інформації про можливості громади забезпечувати ключові функції. Результатом дослідження є перелік та основні характеристики доступних ресурсів, данні про потреби населення громади, визначення відповідності між цілями, заходами та результатами обраної стратегії, організації, підприємства, особи, яких варто залучити до реалізації стратегії..

Вимірювання продуктивності це процес оцінювання роботи громади відповідно до обраної стратегії, тобто кількість та якість послуг, що надаються, обсяг виробленої продукції, досягнення ключових показників якості. На данному етапі перспективною системою оцінювання є *Balanced Scorecard* яка запропонована на початку дев'яностих років Робертом Капланом, професором *Harvard Business School*, і Девідом Нортонем, засновником і президентом компанії *Balanced Scorecard Collaborative*. Система *Balanced Scorecard*, розроблена для бізнес компаній, набула популярності серед установ публічного управління та враховує чотири "перспективи" (*Perspectives*)

організації: традиційні фінансові (Financial) показники і фактори, які на них прямо або побічно впливають, успішність роботи з клієнтами (Customer), оптимальність внутрішніх бізнес-процесів (Internal Process) і загальна компетентність персоналу (Learning & Growth / Employees). Зібрані воєдино, ці перспективи дають цілісну картину поточної стратегії організації та її динаміки. При необхідності можуть вводитися і використовуватися додаткові набори власної розробки, наприклад "Екологія" та інші [1]. Періодичні вимірювання показників забезпечують зворотний зв'язок і відповідне регулювання дій організації. Ступінь досягнення цілей, ефективність бізнес-процесів і роботи всієї структури, її підрозділів і кожного співробітника при цьому визначається значеннями так званих "ключових показників результативності" (Key Performance Indicators, KPI) [2]. Якщо вони пов'язані з системою мотивації працівників, то очікується, що останні будуть щодня зацікавлені в досягненні встановлених цілей. Таким чином, Balanced Scorecard стають своєрідним "каркасом" для трансформування стратегії організації в набір операційних цілей, що визначають її поведінку, отже, її благополуччя.

Оцінка результатів це інструмент визначення переваг, які отримує громада у процесі реалізації стратегії та після досягнення визначених цілей.

Отже оцінювання дозволяє отримати об'єктивні дані необхідні для забезпечення стратегічного розвитку громад, що найбільшою мірою відповідав би їх соціально-економічним умовам.

Література:

- 1.Norton D. Using the Balanced Scorecard as a Strategic Management System /D. Norton, R. Kaplan // Harvard Business Review. – 1996. – January – February.
- 2.Hiraki Tanaka Evaluation in Local Governments in Japan http://www3.grips.ac.jp/~coslog/activity/01/04/file/Bunyabetsu-14_en.pdf [Дата останнього доступу 29.09.2019].
3. Quinn M. Community Based Monitoring: Engaging and Empowering / Quinn Michael S.,Dubois Jennifer E. // Forest Service Proceedings RMRS-P-36 ; Faculty of Environmental Design,University of Calgary. – Calgary, AB, Canada : Alberta Ranchers USDA, 2005. – P. 212–218.
- 4.Anglo American: Socio-Economic Assessment Toolbox (Version 3) <https://www.business-humanrights.org/en/anglo-american-socio-economic-assessment-toolbox-version-3>